

lentése miatt sürgősen elvégzendő munkát egy újabb (március 25.) terepszemle után, a törvény által kötelezően előírt megelőző feltárás beindításaként, március 31-én kezdtük. Az építési terület ÉK-i sarkában nyitandó utca É-i oldalán kutatószelvényt nyitottunk, amiben több régészeti objektum foltja jelentkezett.

A feltárást megkezdő régész betegsége miatt a megnyitott kutatószelvény feltárását a kivitelezővel történt ütemezés-egyeztetés után későbbre halasztottuk, és a vízvezeték árkának kivitelezés közbeni ellenőrzését kezdtük meg. Az április 10–11-én, 16-án, majd folyamatosan végzett ellenőrzések során a vízvezetékárkokban általában nagyobb mélységben, vastag feltöltés-réteg alatt, több régészeti objektum metszetét lehetett megfigyelni. Mivel az objektumok viszonylag ritka, és mély elhelyezkedése miatt a beruházás értékéhez képest aránytalanul nagyra ítéltük meg a teljes megelőző feltárás költségeit, az április 17-én megkezdett feltáró munkát a vezetékárkokban (víz, villany) előkerült objektumok bontására, dokumentálására korlátoztuk. Az április 17. és május 7. között elvégzett ásatás során 30 objektumot tártunk fel. A gödrök és kemencék két fő korszakból, a rézkorból (pécel-badeni kultúra), valamint a késő Árpád-korból, középkorból (12–14. század) származtak.

2003. október 13–18., október 27–31. és november 4–6. között végeztem el 13 objektum feltárását a lakótelep ellátó középnyomású gázvezeték építési területén.

A megnyitott árkokban 6 objektumot észleltem, majd október folyamán a frissen megnyitott árkokból további 7 objektum került elő. Többségük az Árpád-korra datálható (12–13. sz.). E korszakból nagy számban kerültek elő kemencék (összesen 7), amelyek közül kettő egy lakóépülethez tartozott. A településnyomok a megfigyelt területen szétszóródva jelentkeztek. A munkaterület ÉK-i részében, egymástól nem túl nagy távolságban bronzkori (mészbetétes kultúra) településnyomokat figyelhettünk meg, a 6 objektumból csészék és hombártöredékek származtak.

KÖLTŐ LÁSZLÓ – M. ARADI CSILLA

210. Kardoskút, Szöllősi ÁG
(Békés megye) Á, Kk

2003. október 10–15. között leletmentő ásatást végeztünk, mert a MOL a területen gázvezeték cseréjét hajtotta végre, melynek során egy 40 cm széles és 160 cm mély árokkal egy téglalapú épületet vágtak ketté, Ny–K-i irányban. Az épülettől Ny-ra a kidobott földben embercsontok is előkerültek, így kézenfekvőnek látszott, hogy itt egy Árpád-kori–középkori templommal állunk szemben.

Három ponton nyitottunk egy-egy kutatóárkot az épület, gázvezeték árkán túl eső részeire. Árkaink a kevés idő és pénz miatt csak a téglafalak irányát voltak hivatottak követni. A téglafal az esetek többségében közvetlenül a szántás alatt húzódott.

A legnagyobb mélység sem haladta meg azonban az 1 m-t. A gázvezeték árkának tanúsága szerint a téglalapozás 150 cm mély volt, alatta döngölt földalap nem fordult elő.

Adattári jelentések nyomán tudjuk, hogy 1894-ben az épületben Varga Antal már folytatott ásatást, s az alaprajzot, mely a mienkkel teljesen azonos, közzé is tették.

Az épület ÉK–DNy-i tájolású, téglalap formájú, szélessége nagyobb a fő tengely hosszúságánál (10,5×7 m) D-i (s vélhetően É-i) oldalán támpillér található, amely 1 m hosszan nyúlik ki a főfal külső vonalából. Az épület téglái vörösek, némelyek egyértelműen az Árpád-korból/középkorból származnak (forma, anyag és kivitelezés alapján), miként a habarcs is. A sírok K–Ny-i irányításúak és csak a templomtól Ny-ra eső részeken kerültek elő, nagyon kis számban. Egyikük az építmény (templom?) Ny-i fala alatt feküdt.

A környéken Árpád-kori és késő középkori cserepek is előkerültek, a lelet nélküli (legalábbis nem észlelt) sírok alapján az építmény templom-besorolása kérdéses.

RÓZSA ZOLTÁN

211. Kaszaper, Kossuth utca 39.

(Békés megye) Sza, Á

Tulajdonosi bejelentés nyomán 2003 júniusában helyszíni szemlét tartottam a telken, ahol cserepeket találtak.

A Kossuth utca ezen a részen enyhén emelkedik, az ősmeder K-i partvonulatának lecsengéseként. A terület belterület lévén nem volt teljesen bejárható. Az épületek mellett esetenként a magas vetemény, néhol gyöp is gátolt a tisztánlátásban. A fent megjelölt telken fóliasátrak területén, illetve a szomszédos telken a veteményes sorok közti részen lehetett a bejárást elvégezni. Az eredmény: néhány szarmata és Árpád-kori edénytöredék.

RÓZSA ZOLTÁN

212. Kazár, III. lelőhely

(Nógrád megye) B, LT, Sza

A részletes tanulmányt lásd az 51. oldalon!

VADAY ANDREA

213. Kálló, Alsó-hegyi földek

(Nógrád megye) U, B, LT, A

2003 decemberében ivóvízberuházást megelőzően végeztünk terepbejárásokat. Kálló község K-i határában, a Nógrádi (Vanyarci)-pataktól É-ra, egy kb. 200×200 méteres területen gyűjtöttünk leletanyagot. A leletek közt neolitik, bronzkori, kelta és avar cserepek voltak. A szántás megbolygatott egy kemencét is, melynek szétdőlt tapasztásából avar kori cserepeket szedtünk össze.

BÁCSMEGI GÁBOR